

Šmílův DAF

27. adar 5770
13. březen 2010

začátek šabatu: 17:43
konec šabatu: 18:51

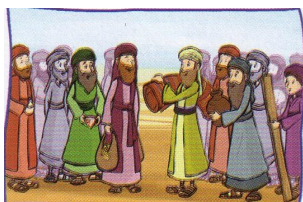

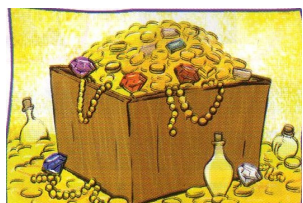
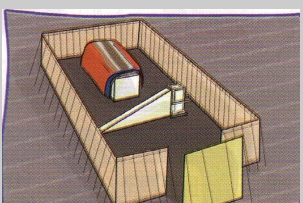

Vajakhel-Pekude, šabat Hachodeš

Časy pro tento týden

čas tfilin od 5:15 | šma jisrael do 8:15 | mincha od 12:41
západ slunce 18:03 | tři hvězdy 18:35

DAF píše Jan Divecký a vydává pražský rabinát.

Plnou verzi DAFu a kompletní archiv čísel můžete nalézt na www.doopravdy.cz/daf

		
Moše shromáždil celý židovský národ a řekl mu: „Toto vám přikazuje Bůh – šest dní budete ... /A.	Ať každý, komu se chce, dá na stavbu MIŠKANu zlato, stříbro, měď, barvené látky, vzácné kůže, akáciové dřevo nebo olej.	Šikovné ženy spřádaly přízi a knížata přinesla drahokamy na ozdobu... /B.
		
Moše si povolal Becalela a Aholiava, aby řídili veškeré práce. Lid přinesl více, než bylo potřeba.	Prvního měsíce druhého roku po východu z Egypta byl Miškan dokončen. Moše ho vztyčil ... /C.	Mračna zakryla Stan setkávání (OHHEL MOED a Boží sláva naplnila MIŠKAN.

.../ Řešení naleznete na konci plné verze Dafu

Alijot v kostce

Kohen: Poté, co Moše strávil na hoře Sinaj třikrát 40 dní a nocí, shromáždil veškerý lid (dle tradice na Jom Kipur), aby mu nařídil stavbu Miškanu. Jeho první slova se ale týkala šabatu. Ani stavbou Miškanu není možné zdůvodnit porušení šabatových příkazů. Z této souvislosti se také učíme, že 39 hlavních činností potřebných ke stavbě Miškanu představuje 39 AVOT HAMELACHA zakázaných na šabat a svátky. Tóra zdůrazňuje zákaz rozdělovat oheň. Proč Tóra vybírá jediný ze zákazů? Na to se odpovědi různí. Podle Sefer Hachinuch jde o varování soudcům, aby se na šabat nekonaly popravky (jedním z trestů smrti je trest upálením). Méně depresivně zní jiný názor: „Ve svých domovech oheň nerozdělávejte, v mém (v Chrámu) ano. (Na šabat se konaly pravidelné zápalné oběti.) Tiferet Jonatan nabízí ještě jiné vysvětlení – dodržujeme šabat, protože i Bůh sedmý den „odpočíval“. Ale protože oheň se objevil až při první havdale, mohli bychom si myslet, že na oheň se žádný zákaz nevztahuje. Proto z něj Tóra udělala jakousi vlajkovou loď šabatových zákazů. A ještě poznámka ke spojení ŠABAT ŠABATON – pokud šest dní konáme všední práci, je sedmý den „šabatem“. Pokud se šest dní věnujeme „svatým věcem“, je pak sedmý den ŠABAT ŠABATON. Různé dobrovolné dary lidu na stavbu Miškanu.

Levi: Bůh si vybírá Becalela a Aholiava syna Achisamachova jako hlavní stavitele Miškanu. Tři vrstvy látek a kůží tvořící vnější obal Miškanu. Dřevěná kostra Miškanu z akáciového dřeva.

Šliši: Menora vytepaná z jednoho kusu zlata, zlatý oltář. Olej posvěcení.

Revii: (při spojených parašách je vždy tvořen závěrem první a úvodem druhé paraši) Vnější oltář, kijor na mytí rukou a nohou. Součet materiálu vybraného na stavbu Miškanu.

Chamiš: Velekněžský EFOD a CHOŠEN.

Šiši: Další díly velekněžského roucha. Moše kontroluje vyrobené předměty a žehná lidu.

Švii: Sestavení Miškanu na Roš chodeš nisan. Zsvěcení vybavení Miškanu. Souhrn prací. Naplnění Miškanu mračny Boží důstojnosti.

Maftir (z druhého svitku, 2M 12:1-20): Korban Pesach (příkazy související s pesachovým beránkem)

Haftara (Jechezkel 45:16-46:18): Proroctví o zbudování Chrámu a obnově pesachové oběti.

Poznej a chraň (B. Wein)

Zrod židovského nacionalismu. Devatenácté století převrátilo vše, na čem stál „starý svět“. Někdy k lepšímu, jinde ne. V dramatických změnách 19. století (technických, politických a sociálních) hráli Židé jen vedlejší roli, ale již se chystali promluvit do dějů století dvacátého. Jména jako Marx, Freud a Einstein budou zakrátko spoluformovat „moderní dobu“. A v upřímném přesvědčení, že lidé dokážou nalézt odpověď na všechny otázky, začali Židé (každý po svém) řešit vlastní „problém“. Vše to začalo docela nenápadně dvěma útlými spisy: *Římem a Jeruzalémem* Mošeho Hesse (1812-1875) a *Autoemancipací* Leona Pinskera (1821-1891).

Rabi Jonathan Sacks: I cesta může být cíl

Na samém konci knihy Šmot nacházíme jemnou textovou obtíž, kterou lze při nepozorném čtení snadno přehlédnout, ale která, podle Rašiho mistrovské interpretace, skrývá klíč k samotné podstatě židovské identity, nabízí strhující svědectví o unikátnosti židovského údělu. Napřed si ale ozřejměme souvislosti. Mobilní svatostánek, Miškan, byl konečně dokončen a prvního nisanu, přesně rok od počátku příprav na východ z Egypta byl slavnostně zasvěcen a „naplněn mračny Boží důstojnosti“. Již jsem zmínil, že Miškan nebyl pevně ukotvenou stavbou. Naopak. Jeho celá konstrukce byla velmi snadno rozebratelná a sestavitelná tak, aby ji bylo snadné přenášet při putování pouští. Když se totiž „mračky Boží důstojnosti“ nadzdvihly a přemístily mimo tábor Izraelitů, určily tím směr dalšího pochodu. A Miškan bylo třeba rozmontovat a nést s sebou. Tóra to popisuje takto: „*A vždycky, když se mračno nad příbytkem zvedlo, synové Jisraele se na všech svých poutích vydávali na cestu. Ale když se mračno nezvedalo, tak se na cestu nevydávali až do dne, kdy se zvedlo. Jelikož Boží mračno bylo na příbytku ve dne na očích celému domu Jisraele, aby v něm pak v noci byl oheň, na všech jejích poutích.*“

Výraz BECHOL MASEHEM (na všech poutích) můžeme v prvním případě vzít doslova, protože nadzdvihnutí mračen signalizovalo počátek dalšího putování. V druhém případě však nedává smysl. Boží mračno přece nad Miškanem nebylo na cestě, ale právě naopak, při táboření. Raši to vysvětluje následovně: „I místo táboření se nazývá MASA (pout'), protože z tábořiště se vyráží k dalším pochodům.“ Rašiho vysvětlení není možné chápat jen jako poznámku lingvisty. Skrývá totiž existenciální pravdu o celém židovství a totiž tu, že *dokud jsme nedorazili do cíle, jsou i místa odpočinku cestou*. Být Židem znamená putovat a vědět, že místo, kde se nacházíme, je jen tábořištěm, ne domovem. Proč? Boží starověku (sumerští, babylonští, egyptští, edomští atd.) byli vládci daných území. Vládli svým městům, národům a říším. I proto faraón odmítal uposlechnout Mošeho žádosti o propuštění židovských otroků. Považoval se za boha. Nepopíral, že možná existuje jakýsi Bůh Hebrejů, ten ale, podle něj, neměl v Egyptě žádnou moc. S Izraelem přichází Bůh, který je *všude*. A je-li všude, může být všude nalezen. Morris Berman ho nazývá „bloudícím Bohem“. Za neuvěřitelnou rezistenci Židů, s níž přečkali staletí rozprášení po světě, aniž by významnou měrou odpadli od své víry a identity, stojí koncept, kterému v judaismu říkáme *galut*, exil.

V knize Královské je psáno o stárnoucím proroku Eliášovi, ke kterému promluvil Bůh tichým hlasem: „*Co tu chceš, Eliáši?*“ *Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ Bůh mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou ... Jehúa, syna Nimšeho, pomážeš za krále nad Izraelem a Elišu, syna Šafatova pomážeš za proroka místo sebe.*“ Setkání Eliši s Eliášem pak zanalyzoval v eseji Osamělý muž víry rav Soloveitchik takto: „Eliša byl typický představitel vznešené (a bohaté) rodiny, statkář koncentrovaný na běh tohoto světa, znalý cen dobytka a obilí. Co měl společného osamělým prorokem, Božím vyvolencem, který jako cizinec bloudil úspěšnými šomronskými městy? Přesto se rozloučil s rodiči a opustil blahobyt domova, následoval svého učitele a jako praotec Jaakov se stal „bloudícím Aramejcem“. Eliša osaměl, ale ve svém osamění potkal Osamělého. Podobná scéna se od té doby zopakovala mnohokrát. Ne náhodou si v roce 1990 pozval Dalajláma, sám od roku 1951 žijící v exilu, židovské učence, aby s nimi hovořil na téma „Jak přežít a žít daleko do domova?“ Je-li židovská odpověď (související s vírou v „Boha historie“) aplikovatelná i v buddhismu, není meritem věci, nás pro tuto chvíli musí hrát vědomí, že i judaismu tak vzdálený Dalajláma vnímá naši výjimečnou schopnost zůstat věrnými podmínkám vlastní existence, naši víru v konec *galutu* a návrat do vlastní země. Jak už vysvětlil Raši, i táboření je součástí pouti. Lid, který nepřestal putovat, je lid, který nezestárne a jeho myšlení nezastará, nezakrní. Zná svou vzdálenou minulost i vytoužený cíl, protože „Lesy jsou krásné, hluboké a temné, ale já jsem slíbil, že vydržím a půjdu míle a míle, než půjdu spát.“

Sidra v číslech | Aktuality | Pravidelné šiury

22. a 23. paraša v Tóře (z 54), 10. a 11. v knize Šmot, 23 „paršiot“, 13 otevřených, 20 zavřených, skládá se z 214 vět, 2740 slov a 6181 písmen, obsahuje 1 micvu – zákaz Mišna Jomit: Nida 3:2-3 | Daf Jomi: Sanhedrin 29 | v úterý je Roš chodeš

רב ירון בן-דוד: כל הזהב העשוי למלאכה

נושא פדיון השבויים נמצא בכותרות כבר זמן רב, לצערנו. השבוע קבעה הממשלה שלמרות ש"אין לך מצוה גדולה כפדיון שבויים" (רמב"ם הלכות מתנות עניים ח, י), בכל זאת גם לפדיון שבויים יש מחיר, ולא כל מחיר ראוי לשלם. אם היה מדובר בשאלה של כסף - נראה שבסופו של דבר היינו משלמים כל מחיר. אמנם המשנה (גיטין ד, ו) קבעה שאין פודים את השבויים יותר על כדי דמיהן, אבל לאורך ההסטוריה היו הרבה מקרים של אנשים שנפדו במחיר מופקע, וחלק גדול מהכסף הגיע מתרומות. מי יכול לסרב לתרום כסף לצורך מצוה גדולה כל-כך? המשנה מנסה לעמוד בפרץ ולקבוע תג מחיר שאין לשלם מעבר לו, אבל הלב הרחום של היהודים נכשל פעמים רבות.

ואם בגיוס כספים לפדיון שבויים העבודה קלה יחסית, הרי שבגיוס תרומות למשכן העבודה צריכה להיות אפילו יותר קלה. ישנם שני סוגי תורמים פוטנציאליים למשכן: סוג אחד הוא האנשים הטובים שמוכנים לתרום צדקה כמעט לכל נושא שיידרש. הרי המשכן הוא פרויקט חד פעמי גדול, ויש לו גם מימד רוחני, וזה שילוב מנצח ליחצ"נים. הרבה אנשים היו רוצים ששםם יונצח בפרויקט כזה. על אנשים כאלה אומר המדרש (ילקוט שמעוני רמז שסח): "אמר ר' אחא בר אבא: אין אתה יכול לעמוד "על אופיה של אומה זו. נתבעין לעגל ונותנין, נתבעין למשכן ונותנין".

אבל מגייסי התרומות יודעים שישנו גם סוג אחר של תורמים. אלו הם אנשים שמוכנים לתרום את הזהב שלהם רק למטרות שהם מזדהים איתם באופן מלא, ורק כשהם יודעים בדיוק לאן זה הולך. למגייסי הרבה יותר קל לעבוד עם הקבוצה הראשונה. הם יתנו את הכסף ולא יחזרו אליו יותר. הקבוצה השנייה תבקש דו"ח, ותבוא לבקר, ותודא שהכסף הגיע בדיוק ליעד שאליו הוא גוייס.

לצורך בניית המשכן הקב"ה מעוניין רק בקבוצה השנייה. כאשר גייס אהרון את הזהב לעגל, הוא לא ערך חשבון לאף אחד, ולא הגביל את התורמים. כל אחד נתן כל מה שהוא רצה לתת, ואהרון מעולם לא הפסיק את זרם התרומות. כל הזהב הזה הותר ונעשה ממנו העגל. ומה היה בסופו של הזהב הזה? "ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל". הזהב הזה עבר וכלה מן העולם בשריפה, בטחינה, בהמסה ובשתיה.

לכל דבר בעולם יש תכלית שבשבילו הוא נברא. יש דברים שהעולם צריך אותם באופן תמידי, כמו אויר לנשימה, ויש דברים שצריך אותם פעם או פעמיים בהסטוריה, וכל שנות קיומם בעולם הוא בשביל אותם רגעים. כפי שאמר מרדכי לאסתר חמש שנים אחרי שהיא נבחרה להיות מלכה: "ומי יודע אם לעת כזו את הגעת למלכות" - כל השנים שהיית בבית המלך, וכל השנים שעוד תהיי שם, נועדו רק בשביל הרגע הזה. בשביל מה נברא כל הזהב בעולם? האם אנחנו צריכים אותו לשימוש יומיומי? האם העולם היה חסר משהו אם בכלל לא היה חומר זה בעולם? - אומר המדרש (שמות רבה לה, א): "לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב. ולמה נברא? - בשביל המשכן ובשביל בית המקדש, "שנאמר 'זהב הארץ ההיא טוב', וכתוב 'ההר הטוב הזה והלבנון'".

זאת הסיבה שמשה השמיד את העגל באופן טוטאלי. הזהב לא נברא בעולם בשביל לשמש חומר גלם לעגל. זהב שהפך להיות עגל ראוי לאבד מן העולם. לכן הזהב שבמשכן לא יכול לבוא משאריות של העגל. את הפסוק: "כל הזהב העשוי למלאכה בכ"ל מלאכת הק"דש" מפסק החיד"א, "בספרו 'חומת אנך', כך: "כל הזהב העשוי והנברא בעולם, לא היה אלא בעבור מלאכת המשכן".

הזהב שהגיע למשכן אינו אותו זהב שהגיע לעגל. אותם אנשים ש"אין אתה יכול לעמוד על טיבם" כבר נתנו את כל הזהב שלהם לעגל, שהרי אף אחד לא עצר את התרומות ההם. הזהב שהגיע למשכן היה זהב של אנשים שבודקים לפני שהם תורמים, ומבקשים דו"ח מפורט על כל התרומות: "אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה... כל הזהב העשוי למלאכה בכ"ל מלאכת הק"דש ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הק"דש". במשכן, שלא כמו בעגל, יש תכנית מדוייקת עם כמויות מפורטות דו"ח שמסביר בדיוק לאן הלכו התרומות. מי שתורם את כספו באופן כזה, אינו מאבד את הכסף אלא משקיע אותו. על כך אמר בעל הטורים שהמלה 'ונתנו' ניתנת להיקרא ישר והפוך - כי מי שנותן באופן כזה, גם מקבל שותפות מלאה בבניין המשכן ובהשראת השכינה בעם ישראל.

Odpovědi na otázky v Dafu:

- A – pracovat, ale sedmý den vám bude svatým dnem odpočinku
- B – EFODu a CHOŠENU
- C – tak, jak mu to Bůh přikázal.

Doopravdický kalendář:

Zajímavá výročí těchto dní:

8 březen:

- [1944](#) - vyvraždění 3792 českých [Židů](#) z tzv. [rodinného tábora](#) v [Osvětimi](#)

9. březen:

- 1943 - narodil se [Bobby Fischer](#) (šachista, USA)
- 1982 - zemřel rav [Cvi Jehuda Kook](#)
- 1992 - zemřel [Menachem Begin](#) (premiér [Izraele](#), nositel [Nobelovy ceny](#))

10. březen

- 1925 - narodil se [Mordechaj Elkachaj](#) (bojovník [Ecelu](#), neboli [Irgunu](#))
- 1949 - během operace Ovdá obsadili izraelští vojáci pobřeží Rudého moře (dnes Eilat) a vztyčili tam tzv. [inkoustovou vlajku](#)
- 2005 - Nejvyšší soud ČR v Brně zprostil viny [Michala Zítka](#), který v roce 2000 vydal český překlad knihy [Adolfa Hitlera Mein Kampf](#) (Můj boj). Zítka byl obviněn z podpory a propagace hnutí potlačujících lidská práva. Nejvyšší soud konstatoval, že obžalovaný neměl v úmyslu taková hnutí propagovat.

11. březen

- 1948 - bombový útok [palestniského Araba](#) na budovu [Sochnutu](#) v [Jeruzalémě](#)
- 1978 - 12 Palestinců uneslo izraelský autobus a zavraždilo 38 civilistů [více](#)

13. březen

- 1973 - narozen [Jakub Roth](#)

15. březen

- 1944 - [Chana Seneš](#) a další [izraelští](#) parašutisté byli vysazeni v [Chorvatsku](#)

18. březen

- 1986 - zemřel spisovatel [Ludvík Aškenázy](#)

19. březen

- 1933 - narozen americký spisovatel [Philip Roth](#)

Chcete přidat další důležité nebo zajímavé události, klikněte sem:
<http://www.doopravdy.cz/judaismus/index.php/Kategorie:Dny>

www.doopravdy.cz/judaismus je *wikipedicky upravovaný zdroj relevantních židovských informací*

